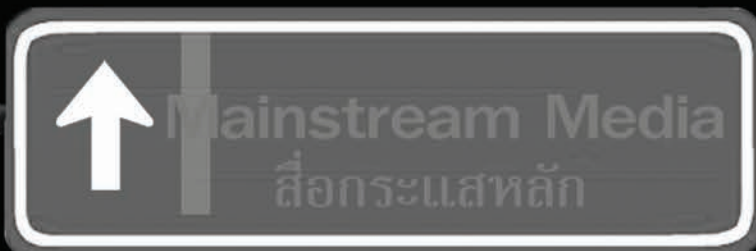

รายงานประจำปี 2553 สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

PART 2

เมื่อโซเชียลมีเดีย เขย่าจอสื่อหลัก

ปฏิรูปสื่อ เพื่อใคร
ทำไมต้อง ปฏิรูป ?

เมื่อโซเชียลมีเดีย
เขย่าจอสื่อหลัก

NEWS RADIO STATION
ARE YOU OKAY ?

เมื่อโซเชียลมีเดีย เขย่าจอสื่อหลัก

เรื่อง : นิรมล ประสารสุข

"คนหิวข้าว"
ต้นโซเชียล มีเดีย -
กวีตเตอร์พุ่ง

โซเชียล มีเดีย
กำลังเปลี่ยนโฉม
การบริโภคข่าวสาร!

เฟซบุ๊ก ทะลุเลย
500 ล้านแล้วจ้า!

หัวใจโซเชียล มีเดีย
คนข่าวที่เล่น
ต้องไม่หลงทาง

สื่อสังคมหรือโซเชียลมีเดีย (Social media) เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ในสังคมไทย โดยเฉพาะในการรับส่งข้อมูลข่าวสารช่วงเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบความรุนแรง ช่วงเดือนเมษายน และ พฤษภาคม ที่ผ่านมา นอกจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อหลักทำหน้าที่ติดตามและรายงานสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว สื่อสังคมโดยเฉพาะเฟซบุ๊ก และ ทวิตเตอร์ ก็มีส่วนสำคัญในการนำเสนอติดตามตรวจสอบข่าวสารซึ่งรวดเร็วกว่าสื่อกระแสหลักเช่นโทรทัศน์ วิทยุ และ หนังสือพิมพ์เป็นอย่างมาก

Social Media หรือสื่อสังคมเป็นสื่อที่ใคร ๆ ก็นำเสนอข่าวได้หรือที่เรียกว่าผู้สื่อข่าวประชาชนปัญหาของสื่อสังคมคือการที่ใคร ๆ สามารถนำเสนอข่าวทำให้มีการปล่อยข่าวลวง ข่าวเท็จ ข่าวจริงและข่าวที่เกินจริงพร้อม ๆ ไปด้วยการสร้างความสัมพันธ์และความแตกแยก

เว็บไซต์โซเชียลมีเดีย มีอัตราเติบโตอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ และ ฟoursquare (Foursquare.com) เปิดโอกาสให้คนได้แสดงความคิดเห็น ความสามารถ และรู้จักคนกว้างขึ้น

กวีตเตอร์ เครื่องมือสื่อสารด้วยข้อความสั้น 140 ตัวอักษรมีอัตราเติบโตอย่างต่อเนื่องเช่นกันโดยมียอดสมาชิกราว 190 ล้านราย มีสถิติส่งข้อความวันละ 65 ล้านข้อความ 60% ของชาวทวิตเตอร์มาจากประเทศที่อยู่นอกสหรัฐโดยเฉพาะในประเทศกลุ่มละตินอเมริกา ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มียอดสมาชิกทวิตเตอร์เติบโตเร็วที่สุดไม่ว่าจะเป็น อาร์เจนตินา, บราซิล, โคลัมเบีย, เม็กซิโก และ เวเนซุเอลา 5 ประเทศในละตินอเมริกาข้างต้น วิเคราะห์แล้วว่า เป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ที่สร้างโอกาสทางธุรกิจได้ถึง 150 ล้านราย

เอเชียเป็นอีกภูมิภาคหนึ่งที่ทวิตเตอร์ยึดหัวหาดอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเอเชียตะวันออก ได้แก่ อินเดีย, ญี่ปุ่น, เกาหลีใต้ และไต้หวัน ขณะที่ไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ไล่ตามมาติดๆ

เมื่อต้นเดือนกรกฎาคม **ทริสตัน วอลเกอร์** หัวหน้าฝ่ายพัฒนารูธุรกิจของฟoursquare เว็บเครือข่ายสังคมอีกแห่ง ส่งข้อความผ่านทวิตเตอร์ ประกาศว่า ฟoursquare มีสมาชิกเข้าใช้งานเว็บผ่านหลัก 100 ล้านแล้ว นับตั้งแต่เปิดให้บริการโดยก่อนหน้านี้ ฟoursquare ประกาศความสำเร็จครั้งสำคัญในรอบ 12 เดือนโดยมีผู้เข้าใช้งานเว็บภายในวันเดียวถึง 1 ล้านครั้ง

แต่สำหรับคนไทย ส่วนใหญ่รู้จัก เฟซบุ๊ก กับ กวีตเตอร์ มากกว่า ฟoursquare ซึ่งเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีเครื่องมือแสดงให้เห็นว่าสมาชิกเว็บเดินทางไปไหนมาบ้าง โดยอาศัยระบบระบุตำแหน่งด้วยดาวเทียม บนโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน และถือเป็นเว็บที่ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วและน่าจับตามองเว็บหนึ่ง

สุทธิชัย หยุ่น

วิพากษ์ : หัวใจโซเชียล มีเดีย

คนข่าวที่เล่นต้องไม่หลงทาง

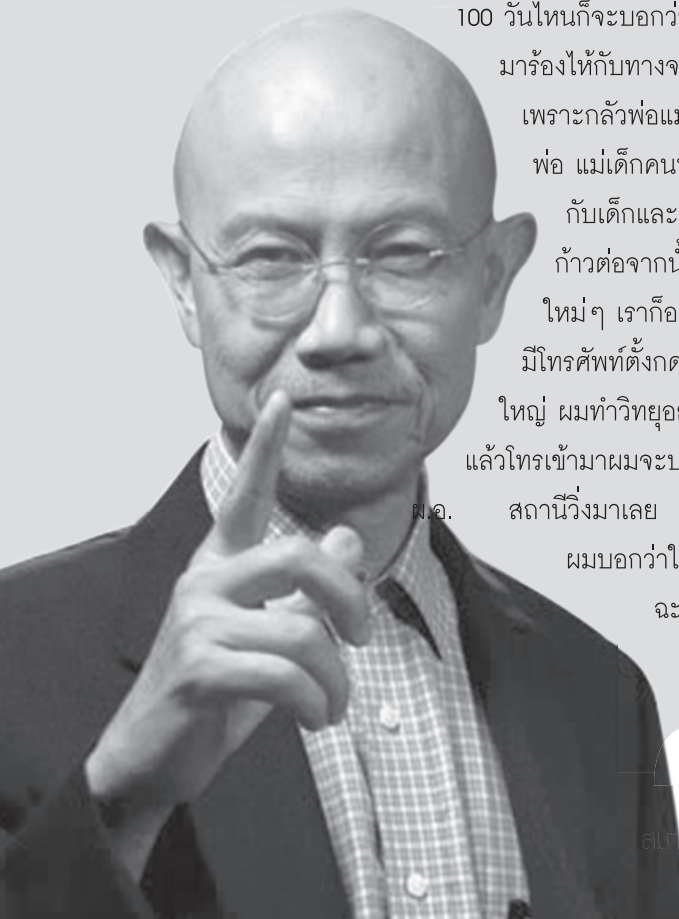
ในเวทีการประชุมใหญ่ วิชาการวิชาชีพสื่อสารมวลชนระดับชาติ ปี 2553 เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2553 มีการถก ประเด็นในวงการสื่อมวลชนเรื่อง "ปฏิรูปสื่อสู่การปฏิรูปสังคม" หนึ่งในหัวข้อของเวทีสนทนา ก็กลายเป็นหัวข้อ ดกเตียง และ วิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง คือ "สื่อดิจิทัล" และ "โซเชียลมีเดีย" โดย คุณสุทธิชัย หยุ่น บรรณาธิการอำนวยการเครือเนชั่น คนข่าวพุดจูดปราย "โซเชียล มีเดีย" ลำดับต้นๆ ของเมืองไทย

มีการตั้งคำถามว่า จริงๆ แล้วโซเชียลมีเดียเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของสื่อมวลชนได้หรือไม่ หรือต้องจัดเป็นอีกประเภทหนึ่ง คุณสุทธิชัย หยุ่น ได้ตอบคำถามนี้อย่างตรงไปตรงมา และเล่าย้อนถึงพัฒนาการของสื่อในแต่ละยุคสมัยว่าไม่ต้องตกใจหรือกลัวอะไร เพราะผมทำทีวีวิทยุ ตอนแกี จส.100 ใหม่ ๆ แรกเริ่มเนะครั้นคนไทยอะไรเนี่ยอยู่ดีๆ โทรศัพทจากไท ก็เข้ามาได้ด้วยเหรอดสดๆด้วยไม่มีการตรวจก่อนเหรอด ไม่มีการเซ็นเซอร์เหรอด น่ากลัวมากตอนนั้นมีคนมาบอกผมว่าไม่ไหวแล้วถ้าวิทยุเมืองไทย แล้วใครก็โทรมาได้ จริงหรือเปล่านั้นไม่รู้ อยู่ดีๆ ก็โทรมาบอกว่าตรงนี้รถติด ตรงนี้เห็นขอทาน ตรงนี้คนนี้จะตีคนนั้น ผมบอกว่าใจเย็นๆ สังคมจะควบคุมกันเองไม่มีใครปล่อย เพราะมันเป็นเครื่องมือของเรา (นะ) วิทยุสังคมไทยพอมีอุปกรณ์เครื่องมือที่ตืออย่างนี้ที่พวกเรามีสิทธิที่จะโทรไปแสดงความคิดเห็นต่างๆ ได้ มันสุดยอดแล้วผมกลับหวังว่ารัฐบาลจะมาหยุดยั้งด้วยซ้ำไป แน่ในอนาคตใหม่ๆ พวกเราไม่ชินก็จะกลัวแต่เราทำให้เป็นประโยชน์สิครับ จส.100 เกิดได้จนถึงทุกวันนี้ ไม่มีใครกลัวจส.100 แล้วถ้าไม่มี จส.

100 วันไหนก็จะบอกว่าใครมาเซ็นเซอร์ใครมาห้าม มีอยู่วันหนึ่ง ผมฟังเด็กคนหนึ่งโทรเข้ามา ร้องไห้กับทางจส.100 บอกว่า สอบไม่ได้ในมหาวิทยาลัยที่ต้องการไม่กล้ากลับบ้าน เพราะกลัวพ่อแม่จะผิดหวังผมฟังแล้วบอกว่า นี่ไง มันเป็นเรื่องที่เศที่สุด ผมไม่รู้ว่ามีพ่อแม่เด็กคนนั้นได้ฟังหรือเปล่า แต่อย่างน้อยพวกเขารู้ว่าสังคมมีปัญหาอะไรกับเด็กและเยาวชน

ก้าวต่อจากนั้น วิทยุสมัยหนึ่งจะไม่มีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์นะครั้น ผมจำได้ใหม่ๆ เราก็อยากจะทำฟังความเห็นของคนทีฟังอยู่มันไม่มีวิธีอื่นไม่มีมือถือ ตอนนั้น มีโทรศัพท์ตั้งกดแล้วมีเสียงสปีกเกอร์ดแล้วมีเสียงออกมาได้ โอโห! ดีเด่นดีใจกันใหญ่ ผมทำวิทยุอยู่ผมกับบอกว่าสุดยอด เอาไมโครโฟนไปจ่อได้มัยแล้วกดใครฟังผมอยู่ แล้วโทรเข้ามาผมจะปล่อยเสียงให้ฟัง ผมไปทำที่ 92.5 ที่วิทยุแห่งประเทศไทยนี้แหละ ผอ. สถานีวิ่งมาเลย คุณสุทธิชัยทำอย่างนี้ได้ยังไง ปล่อยให้ใครโทรมาก็ได้ยังไง

ผมบอกว่าใจเย็นๆ ครับ ผมเชื่อว่า คนที่โทรมาเขาต้องรู้ว่ามีคนฟังเขาอยู่เยอะ ฉะนั้นต้องพูดอย่างรับผิดชอบนะครั้น พูดคำสุภาพนะครั้น ผมเชื่อว่า คนไทยเข้าใจวัฒนธรรมนี้ ทุกวันนี้ไม่มีสถานีไหนไม่มีนะครั้น" ต่อมาโทรศัพท์นี้ ไม่เคยมีครั้งไหนที่อยู่ดีๆ จะเชิญนักการเมืองที่

รายงานประจำปี 2553
สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

แข่งขันกันในการเลือกตั้งมาออกพร้อมๆ กันไม่กล้าทำ สถานีทั้งหลายกลัวที่สำคัญเป็นรายการสดด้วยไม่มีสถานีไหนยอมจัดรายการสดเพื่อนำนักการเมืองถกเถียงกัน แต่เราก็ทำแล้วมันก็เกิด

"เราตกใจมาตลอดไข่ม้อยครับ กลัวว่าสังคมนี้ไข่ม้อยเสรีภาพไม่เป็น ไม่จริงครับสังคมไทยได้พิสูจน์นะครับว่าถ้าเราประคับประคองกันไป อธิบายว่าเราใช้สื่อที่เป็นสมบัติของเราทั้งหลายอย่างรับผิดชอบเกิดขึ้นได้ ไซเซียลมีเดีย เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์วันนี้เราก็กลัวอย่างนั้น แน่นนอนครับมันมีข้อดีข้อเสีย ไม่ว่าจะสื่อโทรทัศน์ วิทยุ มือถือแม้กระทั่งหนังสือก็มีทั้งหนังสือดีหนังสือไม่ดีหนังสือไปหนังสือธรรมดาจะวางขายคู่กันได้ในวันหนังสือ ไซเซียลมีเดียกำลังผ่านขั้นตอนนี้ครับ"

ก็คือว่า สังคมจะต้องไข่ม้อยยังงี้ CNN กับBBC เรียนรู้เป็นครั้งแรกระหว่างรายงานเกี่ยวกับความรุนแรงในประเทศไทยว่า ไม่มีใครเคยตรวจสอบเขาได้ขนาดนี้ เขื่อม้อยครับว่า BBC กับ CNN รู้ตัวเลยตกใจว่าเขาไม่แรงกดดันสูงสมัยก่อนใครจะกล้าวิจารณ์ BBC ครับใครจะกล้าบอกCNN ว่าคุณห่วย ไม่มี แต่พอมีคลิปสดๆ ถ่ายโดย Citizen Reporter ออกไปในยูทูปออกไปในเฟซบุ๊ก นี่มันของจริงนี่ นักข่าวคุณไม่ได้อยู่ที่เกิดเหตุตอนนั้น นักข่าวคุณจึงไม่ได้รายงานแต่คลิปนี้ถ่ายโดยคนที่เดินออกมาข้างบ้านแล้วถ่าย แล้วขึ้นยูทูปสุดยอดของการตรวจสอบสื่อแล้วครับ ไม่มีอะไรที่จะตรวจสอบสื่อที่แย่ ที่ไม่รับผิดชอบ เท่ากับเสรีภาพนี้แล้วครับ

ฉะนั้นต้องไข่ม้อยให้มันเป็นประโยชน์ เราอย่ายกแต่ทางด้านลบออกมาแล้วบอกว่าแย่แล้ว ไซเซียลมีเดีย จะทำให้สังคมปั่นป่วน คนไม่รับผิดชอบจะทำอะไรต่อมิอะไรก็ได้ถึงไม่มี ไซเซียลมีเดีย คนชั่วก็ยังสามารถ

สมัยก่อนฟังวิทยุติก ๆ จะมีคนพูดเลอะเทอะ ชี้ชู้มากเพราะว่าไม่มีใครควบคุม แนะนำเรื่องเช็ทที่ใจครึมหลังตีหนึ่งตีสองก็มีแต่มันอยู่ที่ที่เราสังคมจะตั้งกติกาให้มันชัดไข่ม้อยประโยชน์ได้มากที่สูดยังงี้

"ฉะนั้น ผมเชื่อโดยสุจริตใจ และในฐานะที่ทำสื่อ ความจริงสื่อเก่าสื่อโบราณอย่างผมที่ทำหนังสือพิมพ์มาต้องกลัวไซเซียลมีเดียมาก เพราะมันจะหลุดจากการควบคุม เพราะว่าสมัยก่อนทุกคนต้องเขียนมาคุณก็จะแสดงความคิดเห็นเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการแล้วจะได้ตีพิมพ์หรือไม่อยู่ที่คนๆเดียวคือไ้บรรณาธิการคนนั้นเท่านั้น ทุกวันนี้คุณไม่ต้องกลัวว่าบรรณาธิการคนไหนจะลงหรือไม่ลง **คุณเขียนเฟซบุ๊ก เขียนทวิตเตอร์** เขิญชวนให้คนไปอ่านของคุณ อิทธิพลความเห็นของคุณจะสูงกว่าที่คุณเขียนบทความหรือเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการอีกดีไม่ดีผมเชื่อว่าเสรีภาพเท่านั้นที่จะทำให้สังคมไปได้เป็นปาฏิหาริย์ของเทคโนโลยีที่ช่วยเรา"

ฉะนั้น ผมถึงบอกกับนักข่าวทุกคนที่ทำงานด้วยกันว่า นี่แหละคืออาวุธที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ไข่ม้อยถูกมันถึงมีไซเซียลมีเดียมี **code of conduct** ตั้งขึ้นมา ตั้งขึ้นมาไม่ใช่เพราะว่าเรามีความสำนึกมีศีลธรรมสูงกว่าคนอื่น หรือว่าเรามีความรับผิดชอบต่อเพื่อนมนุษย์คนอื่นเปล่าเลยครับ แรงกดดันนี้มาจากคนเล่นทวิตเตอร์เขียนเข้ามาด่า มั่วหรือเปล่า จริงหรือเปล่า ทวิตของคนนี้คนนั้นเป็นจริงหรือเปล่า เรารู้แล้วว่าเราตรวจสอบเราได้มากกว่าสมัยก่อนเยอะเลยครับ ทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก ตรวจสอบสื่อดั้งเดิมหรือสื่อกระแสหลักหนักกว่าครั้งไหน ๆ ในประวัติศาสตร์แต่ผมดีใจเพราะว่าประชาชนช่วยตรวจ ฉะนั้นโดยหลักการของสังคมที่มิกติกาอย่างนี้เราจะควบคุมกันเอง ตรวจสอบกันเองตลอดเวลา แล้วผมเชื่อว่าท้ายที่สุดถ้าเราใช้เป็นมันจะ

ช่วยเราตรวจสอบรัฐบาลที่แย่ นักการเมืองที่ไม่ดี แล้วคำว่าช่อง 11 สื่อของรัฐบาลความหมายจะลดน้อยลง

สำหรับ รัฐบาลต้องกลัว โขเจียลมีเดีย หรือไม่ คุณสุทธิชัย หยุ่น ตอบว่า "กลัวครับ ทุกวันนี้รัฐบาล ทั้งกลัวทั้งอยากจะได้เล่นด้วยฉะนั้นจะเห็นว่ารัฐมนตรีบางคนเข้ามาเล่นบ้างแต่ใช้ เป็นฟีดแบ็คมากกว่าส่งเสริมเสรีภาพในการรับรู้ ฉะนั้นผมคิดว่าไม่ต้องห่วงว่าสื่ออาชีพจะแย่งเล่น ทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก จากคนที่ไม่ได้ทำสื่อ เพราะว่าท้ายที่สุดสื่ออาชีพก็ต้องลงมาเล่นเกมเดียวกันกับกติกาเดียวกันทั้งสิ้นทั้งปวง เพียงแต่ว่าสื่ออาชีพนั้นถ้าคุณจะไปอยู่ต่อไปอย่างความเป็นอาชีพ สื่อได้คุณต้องมีความน่าเชื่อถือ"

คุณสุทธิชัย หยุ่น เปรียบเทียบ เฟซบุ๊กกับทวิตเตอร์ เหมือนสี่แยกกลางเมืองที่ทุกคน ก็แวะเวียนไปพูดคุยกันก็จะมีมุมคุยกันเรื่องส่วนตัวอีกมุมหนึ่งก็ตั้งวงวิเคราะห์การเมืองมัน ก็จะมีคนมากมายหลายประเภทแต่นั้นคือเสน่ห์ของเมือง เสน่ห์ของสี่แยกเวลาเราไปเที่ยว เมืองไหนเราจะถามก่อนเลยว่า สี่แยกอยู่ตรงไหน ดาวน์ทาวน์อยู่ตรงไหน

"ผมเชื่อว่า เฟซบุ๊ก กับ ทวิตเตอร์ มันคือสี่แยก แน่แน่นอนต้องมีคนแต่งตัวแปลกๆ มีคน เสี่ยงดังกว่าคนอื่น แต่หน้าที่คนทำสื่อเก่าอย่างผมก็คิดเพียงว่าเมื่อมีสี่แยกแล้วเราใช้ประโยชน์ เพื่อจะฟังคนให้มากขึ้น ใ้กว้างขวางมากขึ้นแล้วนำกล้องก็ไปถ่ายทอดสด ทุกคนต้องมีโอกาส ใช้อุปกรณ์ ไขเครื่องมือของสื่อดั้งเดิมกระจายต่อไปให้ทุกคนได้รับรู้พร้อมๆ กัน"

ฉะนั้น หัวใจของปัญหาโขเจียลมีเดีย คนข่าวที่เล่นโขเจียลมีเดียมาก ต้องไม่หลงทาง ต้องไม่คิดว่านี่คือคำตอบทั้งหมด ต้องใช้โขเจียลมีเดียเป็นเครื่องมือเฉยๆ ในการทำคอนเทนต์ แล้วเราเน้นมากกว่าเรากลัวว่าถ้าใครก็เป็นนักข่าวได้นักข่าวอาชีพจะไปมีอะไรทำ ฉะนั้นนักข่าว อาชีพต้องสร้างคอนเทนต์ ที่คนทั่วไปมีกล้องมือถือถ่าย รายงานได้ ไม่มีต้องลี้ดองกวางต้อง รอบด้านและต้องทำหน้าที่เป็นคนเฝ้าประตูจริงๆ เพราะในโลกที่มีข้อมูลท่วมท้นความจำเป็น ของสื่ออาชีพยิ่งสำคัญ ถ้าคุณจะครองให้เขาคุณจะเป็นคนวิเคราะห์และผมขอเรียนด้วยความ เป็นห่วงเป็นใยว่า คนที่ดูทีวีอ่านหนังสือเฉพาะที่ตัวเองชอบหรือเข้าไปในเฟซบุ๊กที่ตอกย้ำความ เชื่อตัวเอง

"ตัวเลขล่าสุดคนดูช่องที่เป็นสิน้อยลงเพราะฝุ่นมันเริ่มตลบ ฝุ่นเริ่มจางลงผมเชื่อเด็ดขาด ว่าคนดูอาจจะมันในขณะที่กำลังเผชิญหน้า ดูช่องนี้สินี่สนใจมากดูอีกช่องทนดูไม่ได้ไม่ดูมัน เปลี่ยนไปดูอีกช่อง แต่ท้ายที่สุดสติสัมปชัญญะของคนดูของคนไทยตอนนี้กลับมาดูช่องที่ไร้สี ช่องที่เขาเชื่อว่าบอกความจริงกับเขามากที่สุดนะ อย่าเบียดนะ อย่าไปเข้าข้างใดข้างหนึ่งนะ เพราะว่าฉันดูช่องนี้เริ่มเบื่อแล้วเริ่มซ้ำซากแล้ว เพราะมนุษย์ไม่สามารถทนดูสิ่งที่ซ้ำไปซ้ำมาได้ ตลอดเวลาตอนนี้ ถ้าคุณทำสื่อแล้วคุณพยายามเป็นอาชีพก็คือว่าคุณให้ข้อมูลรอบด้านครบ ถ้วน สิ่งคมจะกลับมาเลือกคุณมากกว่าที่เป็นสื่อเลือกข้าง"

หลายคนเป็นห่วงว่า ความสามารถในการทำข่าวสืบสวนสอบสวนของโขเจียล มีเดียอาจ จะน้อยลง หรือทำให้ความเป็นวิชาชีพสื่อลดลงไป กับการพัฒนาความสามารถสื่อ

สมมุติถ้าสื่อกระแสตามกระแสโขเจียลมีเดีย ซึ่งมันง่ายมันสะดวก ถ้าสื่ออาชีพไล่ไป ตามกระแสอย่างนี้จริงครับ ไม่ต้องไปบีบคั้นอะไรเขาเลยวันหนึ่งก็ไม่มีใครอ่านเขา เพราะคุณ ไม่มีอะไรดีไปกว่าที่ฉันดูในยูทูปได้เลย ไม่มีอะไรดีไปกว่าที่ฉันเปิดเฟซบุ๊ก

นี่เป็นหัวข้อที่เราประชุมกันตลอดเวลาในเนชั่นว่า อย่าสนุกอย่างเดียวจะอีกหน่อยคุณจะ

ไม่มีงานทำ ผมพูดกับช่างภาพว่าวันก่อนผมเห็นทวิตเตอร์นักข่าวถ่ายแล้วก็เอาขึ้นทวิตเตอร์ ผมเห็นก่อนที่ช่างภาพเราจะนำกลับมาตั้งหลายชั่วโมง คุณรู้มั๊ย อีกหน่อยไม่ต้องมีช่างภาพก็ได้

ผมก็พูดความจริงกับเขา ผมไม่กลัวที่เขาจะโกรธผม ผมบอกว่าคุณต้องยกระดับความสามารถของคุณ คุณต้องฝึกส่งข่าว ฝึกเขียนข่าว ฝึกหามุมข่าวมุกกล้องที่คนอื่นทำไม่ได้แสดงว่าแรงกดดันมันทำให้มืออาชีพเต็ม จะต้องปรับตลอดเวลานี้คือการปฏิรูปสื่อที่ไม่ต้องให้ใครมาสั่ง เพราะฉะนั้นไม่มีรัฐบาลไหน ไม่มีนายฯ คนไหนมาสั่งเราได้ว่า เองต้องปฏิรูป

"ผมอยากฝากอีกเรื่องคือ เรื่อง **ทุนอิทธิพลการเมือง** ว่าสื่อมวลชนยังงี้ก็เป็นธุรกิจอยู่มีคำว่าการ ฆาตทุน แต่ นิวมี่เดีย โซเซียลมีเดีย ในฐานะที่ผมเป็นคนข่าวที่ใฝ่ฝันว่าจะไม่มีแรงกดดันใดๆในงานของผมเลย เช่น โฆษณา รายได้คนดูต้องเยอะ คนอ่านต้องเยอะถึงจะมีรายได้เข้ามา หรือว่าผมจะเขียนเรื่องนี้ถ้าคนที่เกี่ยวข้องไม่พอใจทำให้เสรีภาพของผมไม่มีแต่ โซเซียล มีเดีย ทำให้ความเป็นคนข่าวของผม ผมเห็นว่าสุดยอด เขาบอกว่าทำไมคุณไม่คิดทำสื่อมวลชนเหมือนกับมหาวิทยาลัย Non Profit ถ้าคุณต้องการให้สื่อมวลชนเป็นอุปกรณ์เป็นเครื่องมือสังคมที่ซื่อสัตย์สุจริต เป็นปากเสียงของประชาชนอย่างแท้จริง โครงสร้างปัจจุบันมันไม่มีทางที่จะทำได้มันมีนายทุน มีกำไรขาดทุน มีคนดูจำนวนหนึ่งต้องมีการไปขออนุญาตคลื่นความถี่ต่างๆ นานา มันต้องมีเงิน"

จึงฝากรุ่นใหม่ๆ นะครับว่า สื่ออาจจะเกิดขึ้นได้สื่อเป็น Non Profit ไม่แสวงหากำไรอาจจะคิดแบบเอ็นจีโคว่ามหาวิทยาลัยอยู่อย่างไรต้องมีเงินบริจาค คนที่มีสตางค์ก็ต้องการหวังจะให้สื่อที่เป็นอิสระให้ได้ก็เอาดอกผลจากเงินบริจาคไปใช้และทำได้อย่างเสรีเลยไม่ต้องกลัวใคร

ทำอย่างนี้เลยครับ คุณก็มีเว็บไซต์ของคุณ ใช้นิตwitter หรือโซเซียลมีเดียของคุณให้ได้แล้วคุณก็บอกว่าอยากจะทำข่าวสืบสวนสอบสวนเรื่องคอร์รัปชั่นองค์กรนั้นองค์กรนี้ แล้วคุณก็เสนอแผนของคุณแล้วคุณก็ใส่ไปในอินเทอร์เน็ตแล้ว คุณก็บอกคนอ่านว่าถ้าอยากให้เราสอบสวนเรื่องนี้บริจาคเงินมา

งบประมาณที่ผมจะทำโครงการนี้สอบสวนนี้ เรื่องประมาณ 5 หมื่นบาท ผมต้องการทีมงานอย่างนี้ แต่ว่าคนทำก็ต้องมีประวัติที่ไต่ได้เนะครับ แสดงว่าคุณก็ต้องมีโครงการที่เสนอต่อประชาชนผ่านโซเซียลมีเดีย ผ่านนิวมี่เดียผมเชื่อว่าคนไทยพร้อมจะจ่ายเงินเพื่ออิสรภาพของคนข่าว และสังคมไทยต้องพิสูจน์ด้วย ไม่ใช่พูดอย่างเดียว

สังคมไทยบอกว่าสื่อนี้เป็นค่านี เป็นสื่อ นายทุน มีนักการเมืองหนุนอยู่แต่ประชาชนเคยสนับสนุนให้สื่อเสรีจริงๆ มั๊ยครับ คุณด่าว่ามีแต่เรื่องน้ำเน่า มีแต่เรื่องตบจูบ แต่คุณดูช่องนั้นอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นทุกวัน คุณไม่เคยทำอะไรที่คุณพูดเลยแต่เวลาคุณลุกขึ้นมาพูดในที่สาธารณะคุณพูดได้สวยมากเลย สื่อต้องรับผิดชอบ สื่อต้องเป็นกลาง สื่อต้องพูดความจริงแต่สื่อเป็นลูกจ้างเขาคุณอยู่ ที่วิชั่นนี้รู้ดีว่าข่าวแบบนี้ไม่มีทางได้ออก คุณรู้ว่าหนังสือพิมพ์ฉบับนี้นายทุนเขาเป็นคนนี้ ไม่มีทางที่ข่าวเรื่องนี้ได้ออก

ทุกวันนี้คุณก็จะเห็นเนะครับว่าเวลามีรายการสัมภาษณ์ แล้วมีการเชิญข้าราชการ นักวิชาการ นักการเมือง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องก็ตีผมเคยนั่งนับ หน้าเก่าๆ หน้าซ้ำๆ ซากๆ นำเบื้อหน้าย พิธีกรก็ถามเก่าๆ คุณก็รู้ว่าคนนี้ไปพูดที่ไหนก็จะพูดอย่างนี้ ผมปิดทีวีเลยไม่ดูเลยรายการทอล์กเหล่านี้ เพราะผมรู้เลยว่าอย่างนักวิชาการคนนี้จะต้องพูดอย่างนี้

twitter

"ไม่ได้ครับ ถ้าจะปฏิวัติก็เริ่มตรงนี้ครับว่า เรารู้ว่าทีวีทุกรายการมีโปรดิวเซอร์แล้วรู้จักคนไม่กี่คนเพราะโทรศัพท์กันง่าย หัวข้อนี้ก็อาจารย์คนนั้นคนนี้ คุณดูทีวีคุณก็เห็นหน้าไม่กี่คนที่พูดเรื่องซ้ำซาก คุณไม่เคยเรียกร้องเลยว่าเราเมื่อไหร่ต่อไปนี่เขียนเฟซบุ๊กไปรายการทอล์กนั้น รายการทอล์กนี้กรุณาเชิญคนนี้นั่งสิ อยากรู้ฟังคนนี้นัดดูก็ต้องเสนอสิครับ เพราะคนดูก็มีความรู้มีข้อมูลว่าเราเคยเจอคนนี้น่าสนใจมากเลย แต่ไม่เคยเห็นแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อเลยเพราะรายการทีวีทั้งหลายเหลือถูกคุมโดยคน ไม่ใช่ว่าเขาไม่มีผลประโยชน์ทางธุรกิจหรืออะไรนะครับแต่เป็นความขี้เกียจความมั่งง่าย เอาจ่าย ๆ ผมพูดได้... เพราะผมแก่แล้ว ไม่ต้องกลัวใครแต่ปัญหา"

ฉะนั้น ผมกำลังเสนอว่าทุกคนที่อยากทำสื่อที่เป็นอิสระได้ กรุณาติดต่อตรงกับประชาชน แล้วบอกว่าคุณมีโครงการจะสืบสวนสอบสวนเรื่องนี้อย่างลึกซึ้ง ขอเวลา 6 เดือนเรื่องนึ่งงบประมาณ 1 แสนบาท ใครกรุณาให้ทำส่งเงินมาแล้วต้องแจ้งด้วยนะครับว่าใครเป็นคนจ้างคุณ แล้วผลงานคุณกลัวไม่ได้ลงตีพิมพ์ใหม่มี โซเชียลมีเดีย ใดครับ เฟซบุ๊ก ใดครับ มีใครห้ามคุณเขียนล่ะครับ ถ้าคุณเขียนอย่างรับผิดชอบ แน่แน่นอนถ้าคุณเขียนผิดเขาก็ฟ้องคุณได้ มันมีทั้งความรับผิดชอบและเสรีภาพ ฝากไว้ว่า ถ้าคุณต้องการสื่อที่อิสระเสรีต้องมองสื่อในลักษณะที่ Non Profit และนั่นล่ะครับ ผมเชื่อว่า พลังเล็ก ๆ น้อย ๆ ในสังคมจะสร้างให้สื่อเสรีขึ้นมา

หรือ สื่อสังคมจะมาแทนที่สื่อกระแสหลัก?

ตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 2553 หรืออาจก่อนหน้านั้นด้วยซ้ำเมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิพากษายัดทรัพย์ "ทักษิณ ชินวัตร" มูลค่า 46,373 ล้านบาท วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2553 ผู้ที่สนใจข่าวสารการเมือง คงมีความรู้สึกเดียวกันว่า "ข่าว" จากฟรีทีวี ไม่ว่าจะช่อง 3, 5, 7, 9, 11 หรือแม้แต่ ไทยพีบีเอส และ ทีเอ็นเอ็น ไม่ได้มีความต่าง หรือให้อะไรในการสร้างการรับรู้ได้เพียงพอมีข่าววน ข่าวซ้ำต่างกันเพียงความยาวของเวลาเสนอข่าวและมีนักคอมเมนต์แทรกเท่านั้น สร้างความเบื่อหน่ายในการรับชมและยิ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์ 10 เมษายน ที่สี่แยกคอกวัว ที่สื่อโทรทัศน์ของไทยมีการรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้นน้อยมากอาจจะมีข้อจำกัดในการเสนอข่าวภายใต้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548

จากปรากฏการณ์นี้ ศศ.ดร.กิตติ กันภัย อาจารย์ประจำภาควิชาการสื่อสารมวลชนคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บอกว่าในกลไกประชาธิปไตยการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นโอกาสของมนุษย์ทุกคน แต่ปัญหาคือสื่อใหญ่อย่างทีวีบ้านเราอยู่ในมือชนชั้นปกครองและกลุ่มทุนที่คนส่วนใหญ่เป็นเจ้าของได้ยาก ที่สำคัญบทบาทของสื่อใหญ่ไม่ได้ทำหน้าที่แก้ปัญหาคือแต่รายงานเท่านั้น แต่อินเทอร์เน็ตซึ่งถือเป็น นิวิมเดียว เกิดมาเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับได้เข้าไปใช้งาน และอีกเช่นกันที่สื่อใหญ่อย่างทีวีไม่สามารถตอบสนองความกระหายในการแสดงความคิดเห็นของผู้คนได้ แม้ว่าทีวีหลายรายการจะเปิดให้แสดงความคิดเห็นผ่านเอสเอ็มเอส แต่คือการถูกกลั่นกรองก่อนที่จะได้สะท้อนออกผ่านจอทีวีไม่ได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างเต็มที่

ฉาม เชื้อสถาปนศิริ ผู้จัดการกลุ่มวิชาการ มีเดีย มอนิเตอร์ เห็นว่าสื่อในบ้านเราเดิมเป็น Mass Communication คือสื่อถึงมวลชนด้วยทีวี วิทยุ หนังสือพิมพ์เป็นสื่อทางเดียวจนเมื่อมีเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์ ที่เป็นยุคของ Mini Mass Communication เพราะสื่อเก่าตอบสนองไม่ได้เป็นการเปิดประตูบานใหม่ในการรับข้อมูลข่าวสาร จนมาถึงโซเชียลเน็ตเวิร์คที่ค่ายเนชั่นที่นักข่าวเปิดบล็อก จนมาถึงทวิตเตอร์ และ โซเชียลเน็ตเวิร์ค สำหรับคนทั่วไปที่ให้ออนไลน์ ไม่ใช่โลกเสมือนอีกต่อไปแต่คือ จุดร่วมให้คนออกมาทำกิจกรรมร่วมกันได้

เทคโนโลยีเป็นตัวเปลี่ยนพฤติกรรมคนมาทวิตเตอร์เฟซบุ๊กกันมากขึ้นเพราะคนไม่สนใจเปิดทีวีแล้ว ขณะเดียวกันโลกข้อมูลข่าวสารกำลังบอกว่าอายุของข่าวสารกำลังสั้นลงเรื่อยๆ จากเดิมหนังสือพิมพ์ อาจมีอายุ 1 วัน ทีวีเป็นรายชั่วโมง แต่ในโซเชียลเน็ตเวิร์คแทบจะเป็นวินาที ด้วยพื้นที่ที่กว้างขึ้น โลกนี้คือทุกคนเป็นสื่อ

เฟซบุ๊ก เป็นเทคโนโลยีที่เชื่อมคนเข้ามาได้ เป็นการสื่อสารที่สามารถบอกเล่าเรื่องราวจากคนหนึ่งไปยังกลุ่มคนในสังคมได้หลายๆ คน ท่ามกลางวัฒนธรรมของคนในโลกออนไลน์ที่เข้าสู่เว็บ 3.0 หรือบางคนเรียกว่า People 3.0 คือ Many to Many จาก 2.0 ที่ยังเป็น People to People

ในท่ามกลางความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ก็มีกลุ่มคนขนาดใหญ่กำลังเพาะอารมณ์ไม่พอใจ ในโลกเสมือนจริงอย่างเฟซบุ๊กหรือเวลาระเบิด และเมื่อถึงจุด Ignite หรือ จุดติด ก็เกิดปรากฏการณ์อย่างที่เห็นที่พลังเจียบออกมาในโลกความเป็นจริงมากขึ้น ซึ่ง ดร.กิตติ บอกว่า นี่คือการสะท้อนว่าสังคมไม่ใช่เป็นแบบเดิมแต่มีลักษณะกลุ่มย่อยเต็มไปหมด เป็นหลายสังคมควบคู่กันที่มีขนาดใหญ่และมีศักยภาพ

ผศ.ดร.กิตติ กันภัย วิเคราะห์ว่าการจุดติดในเฟซบุ๊กนั้นไม่ยากด้วยกลไกของการรวมตัวของสังคมนี้ คือ

1. การเลือกเพื่อนความคิดเห็นเดียวกันมาอยู่ในกลุ่มเดียวกัน
2. สามารถแสดงออกได้อย่างอิสระทั้งถ้อยคำและภาพ ที่สามารถพูดความในใจได้ดีกว่ามีเวลาไตร่ตรอง คิด เลือกรูป ทำให้เป้าหมายในการสื่อสารได้ผลยิ่งขึ้น และ
3. ให้ความรู้สึกจริงใจมากกว่า แม้จะเป็นการสื่อสารระหว่างคนหนึ่งไปยังหลายคนไปต่ออีกหลายคน แต่ผู้ส่งสารรู้สึกว่าเป็นส่วนตัว และใกล้ชิดกับผู้รับสารมากกว่า

กลไกของการจุดติดยังมาจากวิธีการหลักๆ คือ

1. การใช้ว่าทกรรม วิธีการใช้ภาษา การเลือกสรรคำ การทำให้คำนั้นกลายเป็นถ้อยคำที่ทุกคนเห็นพ้อง เข้าใจตรงกัน และ ยอมรับโดยปริยาย เช่น "เสื้อทลกลสี" "คนสีลม" และ
2. การโพสต์ภาพ การเลือกภาพ ทำให้เกิด Viral Mail และคอมเมนต์ ที่ส่งต่อความหมายบางอย่างได้ทั่วถึง

การสร้างกลุ่มทางการเมืองในโลกเฟซบุ๊ก ยังทำให้มองเห็นว่าหากใคร หรือแม้แต่ นักการตลาดที่ต้องการสร้างกลุ่มในโลกเสมือนจริง ให้ปรากฏตัวในโลกความจริงได้นั้น การสื่อสารต้องการ Story Telling เพื่อเกิด Word of Mouth เพราะข้อมูลในโลกโซเชียลเน็ตเวิร์ค นั้นผู้รับสารที่อยู่ในสังคมเดียวกันรู้สึกที่น่าเชื่อถือมากกว่า เหมือนการบอกจากเพื่อนคนรู้จัก

twitter

ซึ่งสื่อใหญ่อ่างที่วิกิต้องกลับมาตั้งคำถามแล้วว่าปรากฏการณ์ทางการเมืองครั้งนี้ สื่อใหญ่
ยังมีความน่าเชื่อถือหรือเปล่า

กรุงเทพธุรกิจออนไลน์ ไอที - นวัตกรรม เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2553 02:00
สำนักข่าวดีพีเอรายงานว่าด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารอย่างการรายงานสดผ่านดาวเทียมด้วยความช่วยเหลือของคอมพิวเตอร์แล็บท็อป รวมถึงระบบเครือข่าย โซเชียลเน็ตเวิร์ค อย่างยูทูป และทวิตเตอร์ ได้ก่อให้เกิดการปฏิวัติการรายงานข่าววิกฤตการณ์การเมืองในไทย

เอริค เซลดิน โปรดิวเซอร์โทรทัศน์อิสระ ให้สัมภาษณ์สำนักข่าวเอพีถึงการรายงานข่าวเกี่ยวกับวิกฤตการณ์การเมืองไทยว่า หากไม่มีทวิตเตอร์คงไม่มีใครที่กำลังเกิดอะไรขึ้นมันเป็นเรื่องการหลังไหลของจิตสำนึกทุกสิ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ปัจจุบันเครือข่ายสื่อทางอินเทอร์เน็ตสามารถพิสูจน์ตัวเองได้แล้วในเรื่องความน่าเชื่อถือ ไม่ว่าจะเป็นการรายงานข่าว วิกฤตการณ์การเมืองในอิหร่านปีที่แล้ว หรือ เหตุแผ่นดินไหวที่เฮติ และชิลีในปีนี้

เซลดินบอกว่า ถ้าเป็นเรื่องของข่าว ตอนนั้นต้องเป็นทวิตเตอร์กับเฟซบุ๊กสำหรับมายสเปซ ปัจจุบันไม่มีใครใช้แล้ว หนึ่งในตัววัดความสำเร็จของทวิตเตอร์ระหว่างวิกฤตการณ์การเมืองไทยก็คือการปรากฏรูปปลาวาฬขึ้นบ่อยครั้งบนจอคอมพิวเตอร์หรือมือถือ เพื่อแจ้งว่าศักยภาพของทวิตเตอร์ไม่สามารถรองรับการให้บริการที่สูงมากได้ แต่เซลดินก็บอกว่าศักยภาพการรับข้อมูลแบบเรียลไทม์จากมือถือ ไม่ได้ลบล้างความจำเป็นในการพิจารณาข้อมูลเพราะในข้อมูลที่ส่งมามีข้อมูลที่ผิดมากมาย ตัวเขาเองก็ต้องแยกแยะอยู่ตลอดต้องมีการตรวจสอบข้อมูลหลายชั้น และไม่นานก็สามารถทราบได้เองว่าข้อมูลของใครน่าเชื่อถือ การที่วิกฤตการณ์สื่อแดงนำไปสู่ข่าวลือมากมาย ผู้ให้บริการข่าวและผู้บริโภคข่าวจึงเสี่ยงที่จะใช้บริการของสื่อแบบเดิม ทำให้นักข่าวสมัครเล่นหลายคนแฉเกิด เมื่อนำวิดีโอที่ถ่ายมาได้โพสต์ลงอินเทอร์เน็ตทำให้หลายคนอยากเดินตามรอย แต่ก็มีการเตือนว่าการลงไปทำข่าวภาคสนามในสถานการณ์เช่นนี้อันตรายต่อชีวิต และไม่ควรมีใครได้รับอันตรายจากความอยากรดง

มองต่างมุมประเภทจำนวนสื่อสังคมเพิ่มแต่ไม่อาจแทนสื่อหลัก

จากเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหัวข้อ โซเชียลมีเดีย ท่ามกลางวิกฤตการณ์การเมืองคือพระเอก ผู้ร้าย หรือตัวประกอบ เมื่อต้นเดือนก.ค.2553 ซึ่งมี **รศ.ดร.วรภารณ์ สามโกเศศ** อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เป็นประธานพบว่า ทิศทางการใช้เครือข่ายสื่อสังคมหรือที่เรียกว่าโซเชียลมีเดีย ซึ่งมีบทบาทมากในขณะนี้แม้ไม่ช่วยให้เกิดบรรยากาศแห่งความสมานฉันท์ปรองดองแต่นับว่าเป็นอีก 1 ช่องทางที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกันผ่านโลกออนไลน์ ดีกว่าการแสดงออกทางพฤติกรรมที่รุนแรงและสร้างความเสียหาย ส่วนที่จะมาแทนที่สื่อกระแสหลักได้หรือไม่คงไม่อาจทดแทนได้เพราะสื่อกระแสหลักยังคงทำหน้าที่และมีบทบาทในแวดวงสื่อสารมวลชน โซเชียลมีเดีย เป็นเพียงแค่สื่อที่เข้ามาเสริมเติมเต็มเท่านั้น

พงศ์พัฒน์ เกิดอินทร์ ตัวแทนของกลุ่ม **ทวิตเตอร์ฟอรัไทยแลนด์** (Twitter for Thailand) กล่าวว่า เชื่อว่าสื่อสังคมสามารถสร้างความสมานฉันท์ได้ ตัวทวิตเตอร์เองมีพลังเยอะมาก "อนาคตสื่อสังคมจะขยายขึ้นอีกแต่คงไม่สามารถแทนที่สื่อกระแสหลัก เพราะข่าวในสื่อสังคมส่วนใหญ่มาจากสื่อกระแสหลักอีกที เช่น วิทยุ ทีวี หนังสือพิมพ์ แต่สื่อสังคมทำให้เราเลือกที่จะรับข่าวสารได้ และมีการแลกเปลี่ยนกันมากขึ้น"

ผศ.ดร.กุลทิพย์ ศาสตร์ระรุจิ ผู้อำนวยการนิเทศศาสตร์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ กล่าวว่าสื่อสังคมเป็นได้ทั้งผู้ร้ายและพระเอก เช่นเป็นผู้ร้ายหากใช้โฆษณาชวนเชื่อ บางคนบอกว่าสื่อสังคมเป็นผู้กำกับเช่นกลุ่มเฟซบุ๊กที่เรียกร้องให้ยุบและไม่ยุบสภา พวกเว็บบอร์ดที่กลายเป็นเครื่องมือก็มีเยอะ เพราะเว็บบอร์ดมีกลุ่มคนอยู่แล้วการเอาเรื่องเข้ามาปลุกปั่นก็จะง่าย ที่สำคัญผู้บริโภคต้องเท่าทันสื่อ เพราะเดี๋ยวนี้มีการใช้เฟซบุ๊กในการประชาสัมพันธ์พรรคการเมืองหรือภาพลักษณ์รัฐบาล สื่อสังคมก็จะตกเป็นเครื่องมือได้

บางครั้งนักข่าวสื่อกระแสหลัก ก็เอาข่าวจากสื่อสังคมไปนำเสนอโดยไม่ได้กรอง ซึ่งเรื่องพวกนี้ผู้บริโภคจะต้องคอยระวัง แต่ทำที่สุดแล้วสิ่งสำคัญขึ้นอยู่กับผู้รับสารก่อนต้องเชื่อว่าผู้ใช้สื่อสังคมเป็นพลังบริสุทธิ์ ต้องเชื่อมั่นในผู้บริโภคและช่วยกันตรวจสอบการใส่ภาพและภาษาที่จะดึงดูดก็อาจทำให้เกิดการใช้ภาพที่ไม่เหมาะสมได้ ดังนั้น สังคมต้องเอาพวกดีเข้ามาและเอาพวกที่ไม่ดีออกไปจากสื่อสังคม

ส่วนเรื่องที่บางคนบอกว่าสื่อสังคมจะเป็นผู้เขียนบทของสังคม เพราะความจริงทุกคนเขียนเองได้ มันเป็นกฎของประชาธิปไตยที่ประชาชนต้องเป็นผู้ออกแบบสังคมเอง **ผศ.ดร.กุลทิพย์** กล่าวว่าคงเป็นไปได้

นักพัฒนจักษ์ อัตตนนท์ ผู้สื่อข่าวจากเนชั่นแนล หนึ่งเป็นผู้ที่ใช้ทวีตเตอร์ในการสื่อข่าวและมีผู้ติดตามเป็นจำนวนมาก กล่าวถึงบทบาทของสื่อสังคมในช่วงวิกฤตทางการเมืองว่า เป็นเหมือนทั้งพระเอกและผู้ร้ายพร้อมๆ กัน ขึ้นกับคนฟังมากกว่า เพราะข่าวเดียวกันมีทั้งคนชอบและไม่ชอบ ถ้าเป็นข่าวที่คนนั้นชอบนักข่าวก็จะกลายเป็นพระเอกในทางกลับกัน หากเป็นข่าวที่คนนั้นไม่ชอบ นักข่าวก็จะกลายเป็นผู้ร้าย **"สื่อเองก็ต้องทบทวนบทบาทตนเองบ่อยๆ"**

หน้าที่ของสื่อคือต้องนำเสนอแต่ความจริง ต้องสื่อให้มากที่สุดต้องยอมรับว่าในบางสถานการณ์นักข่าวสามารถเปลี่ยนมุมมองของข่าวได้ แต่ข้อดีของทวีตเตอร์คือการรวมตัวกันของผู้ติดตามและคนที่ติดตามเหล่านี้จะเป็นตัวกรองข่าวที่ดี เพราะจะคอยเช็คได้เวลานักข่าวเขียนผิดคนที่รายงานข่าวเท็จบ่อยๆ ความน่าเชื่อถือจะลดลงไปเองสรุปแล้วสามารถกรองข่าวในระดับหนึ่งด้วยจำนวนคน

ในการรายงานข่าวจะต้องเขียนให้อารมณ์ความรู้สึกน้อยกว่าอารมณ์จริง ตนเคยทำผิดพลาดที่เหตุปะทะที่ตลาดไท ตนได้ยินตำรวจคนหนึ่งบอกว่าสะใจที่ทหารตาย เลยอัดวีดีโอแล้วนำไปเผยแพร่ ปรากฏว่าคลิปนั้นสร้างอารมณ์ให้คนรับข่าวมากเกินไป บางคนบอกมันเป็นใครจะไปจัดการ สุดท้ายก็เอาคลิปนั้นออกไป

"บางคนไม่คิดจะกรองข่าวเลย ไปตัดต่อคลิปแล้วก็เผยแพร่ ก็จะทำลวงของเรามาถึงไม่ได้ตัดต่อก็ต้องกรองออกอยู่ดี มันจะเป็นการละเมิดคนอื่นหรือไม่"

ส่วนการเอาผิดคนปล่อยเรื่องเท็จเป็นเรื่องลำบากมากเพราะ ในสื่อสังคมมีทั้งคนจริงและคนปลอมถ้ามองจากบทบาท ณ ปัจจุบันนั้น ตนไม่ได้อยากเป็นผู้เขียนบทแค่เป็นทางเลือกหนึ่งของผู้บริโภคในสังคมแตกแยกแล้วจะใช้สื่อเพื่อสร้างความสมานฉันท์อย่างไร

หลังจาก เหตุการณ์ความไม่สงบผ่านพ้นไป ดูเหมือนว่าบทบาทด้านการเมืองของสื่อสังคมก็ค่อยๆ ซาลงเช่นกัน แต่ในอนาคตสื่อสังคมคงจะมีบทบาทในด้านการเมืองเพิ่มขึ้น

บทบาทและจริยธรรมสื่อสังคม

นายจักรกฤษ เพิ่มพูล กรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้เขียนบทความพิเศษลงในคมชัดลึก "สภาการฯ ยุคโซเชียลมีเดีย" เมื่อวันที่ 26 มิ.ย.2553 ซึ่งมีเนื้อหาสาระบางส่วนบางตอนเกี่ยวกับ โซเชียลมีเดีย ว่า "ผ่านมาถึง พ.ศ.นี้ เทคโนโลยีการสื่อสารได้ก้าวไกลไปถึงขั้นที่ประชาชนทั่วไปสามารถส่งสารถึงกันได้ โดยผ่านสื่อรูปแบบใหม่ (นิวมีเดีย) ที่ปรากฏตัวในรูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะเครือข่ายสื่อสังคม หรือ โซเชียล มีเดีย เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ที่สามารถส่งข้อมูลข่าวสารถึงกันได้อย่างฉับพลันทันทีแต่ขณะเดียวกัน การใช้เครือข่ายสื่อสังคมซึ่งรวมทั้งสื่อมวลชนอาชีพด้วย ก็นับว่าสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดจริยธรรมและบางกรณีกลับทำให้มีการบิดเบือน ข่าวสารมากยิ่งขึ้น"

คนจำนวนไม่น้อยส่งข่าวสาร ข้อมูล อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความเห็น ผ่านเครือข่ายสื่อสังคมด้วย "ความรู้สึก" ไม่ใช่ "ความรู้" ด้านหนึ่งสื่อสังคมจึงกลายเป็นเครื่องมือกระจายข่าวเท็จและปลุกเร้าผู้คนให้สำคัญผิดในข้อเท็จจริง แต่อีกด้านหนึ่งสื่อสังคมก็มีบทบาทอย่างสำคัญในการส่งผ่านข่าวสารความจริง ท่ามกลางความพยายามบิดเบือนของสื่อแดงและสื่อบางสำนัก โดยเฉพาะการที่คนจำนวนหนึ่งรวมตัวกันแสดงพลังผ่านเฟซบุ๊ก เรียกร้องออกมาชุมนุมในนามของคนเสื้อหลากสี ซึ่งทำให้ความชอบธรรมของคนเสื้อแดงที่อ้างคนส่วนใหญ่ลดลง

จนถึงนาทนี้ มีผู้ใช้เว็บไซต์เฟซบุ๊กมากกว่า 1 ล้านคนในประเทศไทย จำนวนผู้ใช้มีอัตราเพิ่มเกือบทุกนาที คนเหล่านี้ใช้ โซเชียล มีเดีย หรือสื่อสังคมในการสื่อสารระหว่างกันไม่เพียงแสดงถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ที่เปิดพื้นที่ให้ปัจเจกชนสามารถส่งข่าวสารข้อมูลกันเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาสื่อกระแสหลักเท่านั้น หากแต่เทคโนโลยีที่ส่งผ่านเว็บไซต์สื่อสังคมระดับโลกนี้ยังได้ดึงเอาศักยภาพของเนื้อหาที่สื่อสาร ทั้งเหตุผล อารมณ์ ความรู้สึกแปลงจากสารสนเทศมาเป็นปัญญา ให้คนไทยทั้งแผ่นดินอยู่ในมุมมืดสังคมสว่างให้สังคมมีเหตุผลโดยไม่ต้องพึ่งพาสื่อกระแสหลักเท่านั้น เพื่อมองเห็นความจริงที่ซ่อนอยู่ในมุมมืด

เมื่อความเท็จตกอยู่ในวงล้อมของความจริง เมื่อความจริงมาถึงความเท็จหนีไป ของผู้เข้าร่วมชุมนุมที่ถนนราชประสงค์ ขณะที่กลุ่มพลังเงียบโดยเฉพาะกลุ่มคนที่ใช้เครือข่ายสื่อสังคมเป็นอาวุธในการต่อสู้ได้แสดงแสนยานุภาพที่เหนือกว่าทุกด้าน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพนี่คือนวัตกรรมใหม่ของ โซเชียล มีเดีย ที่จะประกาศชัยชนะไม่เพียงเหนือสื่อกระแสหลักที่ตกอยู่ในสภาพเสียกระบวนจากข้อกล่าวหาไม่เป็นกลาง

ปรากฏการณ์ราชประสงค์อาจเป็นจุดเริ่มต้นของเครือข่ายสื่อสังคม ที่เป็นพลังขับเคลื่อนความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในสังคม ที่เป็นทั้งด้านบวกและลบในเวลาเดียวกันแต่ในขณะเดียวกันองค์กรสื่อที่มีหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลเรื่องของจริยธรรม ก็จะต้องก้าวตามให้ทันสถานการณ์สื่อที่เปลี่ยนแปลงไป

และเนื่องในวันครบรอบ 13 ปี สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติปีนี้ จึงจัดให้มีการเสวนาว่าด้วยบทบาทของสื่อสังคมที่มีต่อสังคมไทย โดยระดมสมองจากทุกภาคส่วนทั้งนักวิชาชีพ นักวิชาการ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายมาร่วมถกกันในประเด็นที่สังคมไทยกำลังแสวงหาคำตอบนี้ด้วย

บทสรุปจากวงเสวนา

บทบาทและจริยธรรมสื่อสังคม

อาทิตย์ที่ 4 ก.ค. 2553 ในวันครบรอบ 13 ปี สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

นายวสันต์ ภัยหลิกสิทธิ์ รองผู้อำนวยการด้านบริหารสถานีโทรทัศน์ทีวีไทยสะท้อนถึงบทบาทของสื่อสังคมที่ต้องใช้ควบคู่กับจริยธรรมว่า โซเชียล มีเดีย เป็นสื่อใหม่ทำให้การปิดกั้นข้อมูลข่าวสารทำให้ยาก หรือแทบทำไม่ได้ ไม่มีทางทำให้เกิดการปิดโทรทัศน์หรือปิดแท่นพิมพ์สังคมไทยก็คาดหวังว่ากำลังจะมีการสื่อสารเชิงกว้างขวาง แต่ต้องทราบมารยาทว่าควรเผยแพร่ข้อเท็จจริง และผู้ติดตามต้องรู้จักเลือกรับข่าวสารที่น่าเชื่อถือ ซึ่งสามารถจะส่งเสริมความคิดเห็นหรือสร้างความเกลียดชังก็ได้ หากใช้ไม่เป็นคนที่ใช้จำเป็นต้องระมัดระวังซึ่งสื่อใหม่มีศักยภาพและความน่าสนใจมาก เช่น เฟซบุ๊ก มีผู้ใช้จำนวน 400 กว่าล้านคนทั่วโลกสำหรับในประเทศไทยมีผู้ใช้ 4 ล้านคน และทวีตเตอร์ 1 - 2 แสนคน ซึ่งพบว่ากลุ่มผู้ใช้ที่เป็นผู้สื่อข่าวเป็นกลุ่มที่มีผู้ติดตามจำนวนมาก

"ความเป็นผู้สื่อข่าวจะมีความน่าเชื่อถืออยู่ในตัวเอง คนจะเชื่อเพราะมีความใกล้ชิดแหล่งข่าวทำให้นักข่าวต้องแยกแยะระหว่างเรื่องส่วนตัวกับเรื่องงาน ซึ่งหลายองค์กรจะมีการกำหนดมาตรฐานการทวีตเตอร์เหมือนกับการส่งข่าวเพื่อลงในหนังสือพิมพ์ที่ไม่ใส่ร้าย ไม่หมิ่นประมาทเมื่อใช้โซเชียลมีเดีย ก็ต้องมีมาตรฐานการทำงานเดียวกันกับการทำหน้าที่ผู้สื่อข่าว"

การรู้เท่าทันสำคัญกับสื่อทุกประเภท สื่อแต่ละชนิดคิดอย่างไรมีผลประโยชน์อยู่เบื้องหลังหรือไม่สื่อต้องทราบว่าเทคโนโลยีมีทั้งประโยชน์ แต่ต้องระมัดระวังการแสดงความคิดเห็นที่เป็นส่วนตัวสื่อใหม่เป็นสื่อที่บทบาทและอิทธิพลสูงมาก จำเป็นต้องกำหนดการทำงานให้ชัดเจนและส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ ซึ่งสิ่งที่ต้องระวังคือการตรวจสอบข้อมูล เพราะการทำงานของหนังสือพิมพ์ จะมีกระบวนการตรวจสอบหลายขั้นตอนซึ่งการใช้เครื่องมือในการส่งข่าว เช่น ทวิตเตอร์ จำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังมากเพราะต้องตรวจสอบ กลั่นกรองด้วยตนเองเพียงลำพัง

นายนิรันดร์ เขาวภา เว็บบาสเตอร์ผู้จัดการออนไลน์ "เทคโนโลยีใหม่ ทำให้ประชาชนทั่วไปสามารถส่งข่าวสารได้ ทำให้ผู้สื่อข่าวต้องปรับตัวในการทำงาน สื่อออนไลน์ ถือเป็นช่องทางการระบายออกการทะเลาะกันบนโลกออนไลน์ ยิ่งดีกว่าการไปทะเลาะกันบนถนนอาจจะมองว่ามีความรุนแรงมากแต่เมื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลแล้วอารมณ์จะรุนแรงน้อยลง แต่การส่งข้อมูลใดๆ ออกไปด้วยความรวดเร็ว ก็อาจจะเป็นเครื่องมือที่จะสร้างความขัดแย้งออกไปได้ทุกคนที่ใช้สื่อ จำเป็นต้องมีการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งในอนาคตอาจต้องมีกรอบจริยธรรมขององค์กรสื่อในเรื่องการใช้สื่อประเภทโซเชียลมีเดีย"

ผศ.ดร.ณรงค์ ขำวิจิตร คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พูดถึง โซเชียล มีเดีย ว่าเป็นสื่อใหม่เป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ไม่คุ้นเคย น่าจะเรียกว่า ซุปเปอร์มีเดีย พาวเวอร์มีเดีย มากกว่าเพราะคำว่าสื่อใหม่ถูกใช้มาเป็นเวลานานแล้ว ทำให้ผู้ใช้สื่อจะแสดงตัวตนผ่านสื่อมากขึ้นเพราะเป็นสื่ออิสระ ซึ่งสื่อประเภทนี้จะเกิดขึ้นและมีผู้ใช้จำนวนมากเมื่อมีภาวะวิกฤต ผู้ส่งข่าวจะกลายเป็นผู้สนใจสำหรับคนทั่วไป สำหรับประเทศไทย ถือว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีนี่มีผลทำให้คนมาสนใจใช้ทวีตเตอร์ ซึ่งเห็นได้จากช่วงเหตุการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมา มีนิสิต นักศึกษาใช้สื่อใหม่เหล่านี้จำนวนมาก

รายงานประจำปี 2553

สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

"ความรับผิดชอบ สื่อผู้ทวิตต้องเป็นคนรับผิดชอบซึ่งองค์กรอาจต้องมีข้อกำหนดในการรับผิดชอบ ความรับผิดชอบของนักข่าวกับคนทั่วไปต้องต่างกันแน่นอน ซึ่งคนทั่วไปอาจต้องรับผิดชอบต่อเรื่องของกฎหมายหมิ่นประมาท แต่นักข่าวหรือบุคคลมีชื่อเสียงที่ทวิต เรื่องราวต่างๆ ก็ต้องระวังว่าไม่ใช่การแสดงความรู้สึกอย่างเดียว **จริยธรรมสื่อ** ไม่อยากให้พูดถึงการควบคุมการกำหนดโดยรัฐบาลหรือหน่วยงานอื่นใด แต่อยากส่งเสริมให้นักข่าวใช้สื่อออนไลน์เหล่านี้ให้เป็นการรู้เท่าทันสื่อจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องมีไม่ว่าจะเป็นสื่อ กระแสหลักหรือกระแสรอง" ผศ.ดร.ณรงค์ กล่ำว

ดร.มานะ ตรีรยาภิวัฒน์ สาขาวิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยกล่าวว่าโซเชียลมีเดีย เป็นการทำให้คนในสังคมให้มีส่วนร่วมกันไม่ใช่แค่ เฟซบุ๊กที่มีการพูดคุยกันในกลุ่มเพื่อน แต่หมายถึงการมีส่วนร่วมกันของคนในสังคมซึ่งการควบคุมกันในโซเชียลมีเดียเป็นลักษณะการควบคุมตนเอง ไม่ควรมีหน่วยงานรัฐใดๆ มาควบคุมซึ่งผู้สื่อข่าวจะต้องมีความรับผิดชอบมากกว่าคนธรรมดาทั่วไป ที่ต้องมีความรับผิดชอบเช่นกันโดยทราบมารยาทในการใช้ ที่ต้องไม่ใช่เพื่อใส่ร้ายผู้อื่นสร้างข้อมูลเท็จเพราะสื่อ โซเชียล มีเดียเป็นพื้นที่สาธารณะไม่ใช่ห้องน้ำที่เขียนแล้วไม่มีคนเห็น ความผิดพลาดเกิดขึ้นได้ง่ายมากทำให้สร้างข่าวลือได้ง่ายเพราะสามารถกระจายเร็วโดยที่ไร้การตรวจสอบและถือเป็นเรื่องมือสามารถสร้างความแตกแยกได้ หากผู้ใช้มีเจตนาไม่ดี และผู้รับสารไม่ได้กลั่นกรอง

ดร.มานะ ตรีรยาภิวัฒน์

จับกระแสโซเชียล มีเดีย กับทิศทางตลาดไทยในครึ่งหลังปี 2553

โดย **อดิลพัทธ์ ประพฤทธิ์สุริต** จาก CEO Blogs - bangkokbiznews.com

สำหรับกระแสโซเชียล มีเดียในบ้านเราขณะนี้ ถ้าจะถามว่าเราเข้าใจพฤติกรรมหรือธรรมชาติของสื่อใหม่นี้ไว้อย่างไรแล้วบ้าง ตอบแบบฟันธงได้เลยว่าอย่างน้อยมากกลุ่มนักการตลาดดั้งเดิมที่เป็นคนต้องพิจารณาแผนการในภาพรวม ยังคงให้น้ำหนักกับการทำโซเชียลมีเดีย เป็นเพียงแค่พื้นที่แสดงโฆษณา และข้อมูลเชิงประชาสัมพันธ์ (พีอาร์) ของบริษัทหรือสินค้ากันแต่เพียงเท่านั้นเองครับ มีน้อยหรือน้อยมากที่จะประยุกต์และใช้ธรรมชาติของโซเชียลมีเดีย มาสอดคล้องกับพฤติกรรมของกลุ่มผู้ใช้สื่อประเภทนี้ อย่าง เฟซบุ๊ก

งบประมาณการตลาดสำหรับโซเชียลมีเดีย จะมีเม็ดเงินโดยรวมโตขึ้นแต่ก็ยังคงน้อยกว่า 1% ส่วนภาพรวมงบประมาณในตลาดออนไลน์ทั้งหมดที่เจาะจงไปที่ โซเชียลมีเดีย ยังน้อยอยู่แถวๆ 1 - 2% เท่านั้น เมื่อเทียบกับกิจกรรมหรืองบการตลาดทั้งหมด ซึ่งเป็นเรื่องน่าเสียดายเพราะปัจจุบันกลุ่มเป้าหมายที่ออนไลน์ และเน้นไปที่โซเชียลมีเดียมีปริมาณมากกว่า 16 ล้านคนแล้ว ถ้าเฉพาะเจาะจงไปที่เฟซบุ๊กเพียงเว็บเดียว ก็ปาเข้าไปกว่า 4 - 5 ล้านยูสเซอร์แล้ว ยังไม่นับคอนเทนท์ที่ถูกผลิตมาจำนวนมากมายจาก Activity Feed ที่อาจจะนับเป็น Impression ก็มีเกินกว่า 40 - 50 ล้าน Feed ต่อวัน อันนี้ก็ถือว่าเป็นตัวเลขที่น่าเสียดาย หากเราปล่อยให้การสื่อสารตรงนี้ผ่านเราไปโดยที่นักการตลาดไม่ได้ทำอะไรเลย ผู้เล่นหน้าใหม่ต่างกระโดดเข้ามาในโซเชียลมีเดียเช่นกัน แต่ดูเหมือนจะเห็นแต่เพียงสินค้าอุปโภคบริโภคในระดับแมสโปรดักท์เท่านั้นที่เข้ามาใช้สื่อนี้

อดิลพัทธ์ ประพฤทธิ์สุริต

อย่างไรก็ดี สำหรับครึ่งปีหลังนั้น จากที่จับสัญญาณจากครึ่งปีแรก ได้เห็นบริษัทยักษ์ อสังหาริมทรัพย์ในระดับบน ต่างหันมาจับตลาดโซเชียลมีเดียกันมากขึ้น บางรายก้าวไกลไปถึง การทำการตลาดแอปพลิเคชัน (App Marketing) เพื่อให้เข้าถึงไลฟ์สไตล์ของกลุ่มผู้บริโภค มากขึ้น

อีกทั้งการเข้ามาจับกลุ่ม โซเชียล มีเดีย ที่ถือว่าเป็นกลุ่มยุทธศาสตร์ ที่อยู่ระดับกลางไปถึง ระดับบน ก็ถือเป็นโอกาสหนึ่งที่จะทำให้การสื่อสารถึงกลุ่มเป้าหมายได้แม่นยำมากขึ้นเพราะ กลุ่มสินค้าเฉพาะก็ย่อมต้องการสื่อเฉพาะในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีกำลังซื้อ ที่ปัจจุบันได้ กระจายตัวไปตามไลฟ์สไตล์แบบดิจิทัลกันมากขึ้น ไม่ต้องพูดถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เหมาะสม ความสำเร็จกับอาชีพของตัวเองกลุ่มนี้กำลังซื้อและมีทัศนคติแนวคิดเป็นของตัวเอง สื่อบ้านๆ อย่างโทรทัศน์ หรือโฆษณาทั่วไป ไม่อาจจะทำให้คนกลุ่มนี้เชื่อได้ มีแต่โซเชียลมีเดีย เท่านั้น ที่จะชักจูงในเชื่อในภาพลักษณ์และคุณสมบัติที่ดีเลิศเหมาะสมกับตัวเองได้

โซเชียลมีเดีย กับ New Device ถึงกว่า เร็วกว่า เพราะอยู่ในมือคุณเอง !

ผลสำรวจพบว่าเกินกว่า 30 % ของกลุ่มผู้ใช้เฟซบุ๊กใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือ ตรงนี้เองสะท้อนภาพได้ชัดเจนว่ากลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เป็นเจนวาย-บี ต่างก็เข้าถึง โซเชียลมีเดีย ของตัวเองผ่าน New Device ที่น่าสนใจอยู่ในกลุ่มโมบายล์ ซึ่งโมบายล์ในที่นี้อาจจะมีค่าตัวแปล มากกว่าแค่โทรศัพท์มือถือ ซึ่งมันอาจจะเป็นไอแพดหรือแพดย์ห้ออื่น ๆ ได้เช่นกัน ซึ่งตรงนี้จะทำให้การเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคในยุคดิจิทัล ทำได้ถึงเนื้อถึงตัวมากกว่าและมีประสิทธิภาพกว่า การหาซื้อสื่อแบบดั้งเดิมก็เป็นได้

กลุ่มธุรกิจดั้งเดิมต่างหันกระโดดเข้ามาสู่ โซเชียลมีเดีย และ นิเวศมีเดีย ไม่ว่าจะป็นกลุ่ม ช่อง 3 หรือ ช่อง 9 ก็หันมาเปิดตัวในกลุ่มสื่อสารแบบโซเชียลมีเดีย หรือ นิเวศมีเดียกันมากขึ้น อย่างช่อง 3 ก็ชัดเจนกับการเปิดตัว www.my3space.com หรือ อย่างช่อง 9 เอง ก็ถึงกับมีการวางแผนพัฒนาแผนการด้านโซเชียลมีเดีย และ นิเวศมีเดียอย่างเต็มรูปแบบ และ ชัดเจนซึ่งก็ตอบรับกับกระแสของกลุ่มผู้บริโภคที่ค่อนข้างเอียงไปทางสื่อใหม่นี้อย่างชัดเจน

เมื่อผู้บริโภคที่โดยเฉพาะเมืองไทยหันมาใช้ Social Media กันมากขึ้นมากขึ้นและมากขึ้นขออนุญาตเจาะจง Social Media ยี่ห้อ Face Book สำหรับบทความชิ้นนี้เพื่อให้คุณผู้อ่าน ได้เห็นภาพง่ายขึ้น

สำหรับ Face Book ปัจจุบันมีสมาชิกที่เป็นคนไทยกว่า 4 ล้านคน ทุกๆ วันมีคนหมื่นเวียนมาใช้งานในอัตราส่วนที่เป็น Active User กว่า 60 - 70% เปรียบเทียบให้เห็นภาพง่ายขึ้นอีกนิด สมมติว่า 60 - 70% ของ 4 ล้าน = 2.8 ล้านคนที่ออนไลน์ Face Book ทุกๆ วัน หากเทียบกับเว็บไซต์ Sanook.com ที่มี User Online ที่เพียงแค่ 5 - 6 แสนคน / วัน ก็เรียกได้ว่าในแง่ของความหนาแน่นของกลุ่ม Face Book's User Thailand นั้นชนะทิ้งห่างไปหลายเท่าตัวเลยทีเดียว Face Book Thai User/วัน = 2.8 ล้าน เว็บ Static Portal 1.0 อย่าง Sanook.com แซมปียาวนานของเว็บเมืองไทย มี Online User เพียงแค่ 5 - 6 แสน / วัน เท่านั้นเอง...ห่างกันแบบไม่เห็นหน้าอะไรเลย...

ถึงเวลาเปลี่ยนแปลงอะไรบางอย่างหรือยังนักการตลาดออนไลน์ทั้งหลาย ถึงเวลาที่กลุ่มผู้บริโภคนั้นเปลี่ยนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารออนไลน์แบบทางเดียวในระบบเว็บท่า หรือ Web News Portal ฮิตๆ อย่าง Sanook.com, Kapook.com หรือแม้แต่ Top 10 เว็บ

ในเมืองไทยบ้านเราอยู่ในขณะนี้ ยกตัวอย่างสถิติข้างต้นมาให้ได้เห็นภาพ ก็คงพอจะนึกออกกว่าสื่อที่ส่งตรงถึงมือผู้บริโภคในยุคดิจิทัลนี้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนเมือง ทั้งกรุงเทพฯ และหัวเมืองใหญ่ทั่วประเทศไทย

สำหรับตัวเลขนี้ ในแวดวงคนที่ทำ Online Media Planner หลายคนได้ความคิดเห็นน่าสนใจหลายอย่าง หลายคนเริ่มเห็นแล้วว่า Face Book นั้นมีบทความมากขึ้นแน่นอน ทุกคนวางแผนที่จะก้าวเข้ามาใช้งาน Face Book ในการวางแผนการตลาดออนไลน์มากขึ้น แต่หลายๆ เสียงก็พูดคล้าย ๆ ในทำนองเดียวกันว่ายังไม่เข้าใจกลไกของการทำตลาดบน Face Book มากนักรวมถึงชนิดต่างๆ ของการทำโฆษณาบน Face Book นั้นก็ค่อนข้างซับซ้อน

นี่จึงไม่ต้องพูดถึงการทำ SMO (Social Network Optimization) เพื่อสร้างฐาน Fan Page อันหลังนี้ยิ่งยากและซับซ้อนขึ้นไปอีก เพราะกลยุทธ์เพียงการจ่ายเงินซื้อมีเดีย จะใช้การไม่ได้กับเรื่องของ SMO เลยแม้แต่น้อย

คำตอบสำหรับนักการตลาดว่าแล้วเราจะทำอย่างไร เมื่อ Face Book ได้ครอบครองกลุ่มผู้ออนไลน์ในเมืองไทย แบบชนิดที่ห่างคู่แข่งแบบนี้ พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนไปแล้วทำอย่างไร คำตอบน่าจะเป็นการทำความรู้จักและศึกษาศาสตร์เรื่องของ Online Social Media ให้มากขึ้นครับ เพราะสื่อใหม่ชนิดนี้ซับซ้อนกว่าที่นักการตลาดเคยเจอมามากนัก การใช้กลยุทธ์แบบเดิมๆ หรือการจ่ายเงินกว้านซื้อ Media เพียงอย่างเดียวคงไม่พอ

กลุ่ม Online Social Media นี้มีพฤติกรรมที่ Niche มากขึ้นกว่าที่เราเคยรู้จักกันมาแต่เดิมการหว่านงบโฆษณาในเชิง Mass แบบนี้คงอาจจะเอาไม่อยู่แล้ว หรือถ้าจะทำอย่างนั้นแล้วมันมีรูปแบบกลไกอะไรบางอย่าง ที่ทำให้สินค้าเข้าไปใกล้กับผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วอย่างนี้ แต่จะต้องจะกำหนดจังหวะการย่างก้าวให้เหมาะสมและเจ็บตัวน้อยที่สุด

"สื่อ" กับ มือการเมือง

สุกรี แบนชัยนิมิต Positioning Magazine พฤษภาคม 2553

14 ตุลาคม 2516, 6 ตุลาคม 2519 : "คุณ" บอกต่อ

ในยุคที่เทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารยังไม่พัฒนา อดีตแกนนำนิสิตนักศึกษาคนหนึ่งเล่าว่า คนที่มาชุมนุมส่วนใหญ่เกิดจากความรู้อีกส่วน (14 ตุลา 16 นักรักเรียนและประชาชนเรียกร้องรัฐธรรมนูญจากรัฐบาลเผด็จการจอมพลถนอม กิตติขจร ที่รัฐประหารรัฐบาลตัวเองเพื่ออยู่ในอำนาจต่อท่ามกลางการคอร์รัปชันและ 6 ตุลา 19 จอมพลประภาส จารุเสถียร และจอมพลถนอม กิตติขจร พยายามกลับเข้าประเทศหลังหนีออกไปเมื่อ 14 ตุลา 16)

นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ในช่วงนั้น ชิมชับเรื่องราวและแนวคิดทางการเมืองจากการอภิปรายหนังสือ และจากนิตยสารราย 3 เดือน "สังคมศาสตร์ปริทัศน์" และการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ (ซึ่งต่อมามีการสั่งปิดหนังสือพิมพ์กว่า 20 ฉบับ) การรวมตัวกันเกิดจากการบอกปากต่อปากในระดับแกนนำมีกระดาษโน้ตข้อความส่งถึงกันโดยในยุคนั้น "คน" คือเครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพที่สุด การให้โทรศัพท์มีเพียงโทรศัพท์สาธารณะเครื่องสีแดงแบบหมุนเท่านั้น เพราะทั้งสื่อทีวีและวิทยุเวลานั้นยังมีน้อยมากและอยู่ในอำนาจรัฐ

พฤษภาคมปี 2535 : มือถือถือ

ได้ชื่อว่าเป็นการชุมนุมทางการเมืองโดยกลุ่มคน "มือบมือถือ" และ "มือบเพจเจอร์" ที่สะท้อนสัญลักษณ์ว่าเป็นกลุ่มชนชั้นกลางวัยทำงานมากกว่า ซึ่งในขณะนั้นมีผู้ใช้โทรศัพท์มือถืออยู่ประมาณ 4 แสนคนโดยเฉพาะกลุ่มคนในกรุงเทพฯ และในหัวเมืองใหญ่เพื่อขับไล่รัฐบาลพลเอกสุจินดา คราประยูร

มือบสื่อเหลือง ปี 2548 - 2551 : มือออนไลน์ ทวีตดาวเทียม ASTV

ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาล ทักษิณ ชินวัตร ที่กลืนของ "ทุจริตเชิงนโยบาย" รุนแรงมาตั้งแต่การเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยแรกเมื่อปี 2544 และสื่อเก่าทั้งทีวี วิทยุ ถูกซื้อโดยทุนการเมือง เว็บไซต์ข่าวผู้จัดการออนไลน์ ในยุคนั้นคือทางเลือกใหม่ในการเสพข่าวสารและโดยเฉพาะเมื่อมีจุดเปลี่ยนที่รายการ "เมืองไทยรายสัปดาห์" ซึ่งจัดโดย "สนธิ ลิ้มทองกุล" ถูกถอดจากผังของ อสมท กลางเดือนกันยายน 2548 ทีวีดาวเทียมเอเอสทีวี คืออาวุธใหม่ที่สามารถดึงมวลชนปลุกมือบสื่อเหลือง และนำไปสู่การรัฐประหาร นำโดย พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ในวันที่ 19 กันยายน 2549 รวมไปถึงการดึงมวลชนกดดันรัฐบาลด้วยการปิดล้อมสนามบินสุวรรณภูมิ จนรัฐบาลสมัคร สุนทรเวช และ สมชาย วงศ์สวัสดิ์ ต้องออกจากตำแหน่งเมื่อปี 2551

มือบสื่อแดง ปี 2552 - 2553 : ทวีตแดง

โมเดลของมือบสื่อเหลือง ตั้งแต่การเลือกสีเป็นสัญลักษณ์ จนถึงรูปแบบการจัดเวทีและการสื่อสารถึงมวลชนถูกมือบสื่อแดงก็อปป็นำมาใช้ มีทั้งทีวีดาวเทียม ที่สื่อแดงก็มีพีเพิลแชนแนล โดยเฉพาะในปี 2553 ที่ธุรกิจทีวีดาวเทียมถึงจุดกระจายถึงกลุ่ม Mass ที่มีความเปราะบางในความรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมกันในการแข่งขันทางสังคม จึงสามารถจุดติดได้ง่ายกับยุทธศาสตร์ความเคลื่อนไหวของสื่อแดงว่าด้วยเรื่องการ ล้มป็น ล้มทุน และล้มเจ้า

มือบเฟซบุ๊ก ปี 2553 : โซเชียลเน็ตเวิร์ค

"พลังเจียบ" ในโลกออนไลน์ที่มีทั้งกลุ่มต่อต้านความรุนแรงและกลุ่มที่ไม่ชอบสื่อแดงรวมตัวกันติด และโชว์ตัวกันในโลกความเป็นจริงได้ด้วยพลังและเสน่ห์ของเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็น "กลุ่มสื่อหลากหลาย" ที่เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ดิจิทัลเปิดและจำนวนคนใช้สมาร์ทโฟนมากขึ้นทำให้การเข้าถึงโซเชียลเน็ตเวิร์คโดยเฉพาะเฟซบุ๊กและทวิตเตอร์ง่ายและสะดวกมากขึ้น

"พงษ์ศักดิ์ พยัฆวิเชียร" หรือ "อาจารย์ป๋อง" เป็นนักหนังสือพิมพ์มาก่อนชีวิต ผ่านเหตุการณ์สำคัญในสังคมไทยมาอย่างโชกโชนยาวนาน ปัจจุบันอาจเรียกได้ว่า อาจารย์ป๋อง เป็นคุณครูใหญ่ที่คอยสั่งสอนอบรมและเตือนสตินักข่าวรุ่นลูกรุ่นหลาน เพื่อให้ได้ดี ก็คงไม่ผิดนัก

ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมในวงการสื่อได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จากยุคสื่อกระดาษสู่ยุคสื่อกระแสคนทำสื่อถูกวิจารณ์ว่าไม่พัฒนา ขาดจรรยาบรรณและจริยธรรม สร้างความแตกแยกให้สังคม

"พงษ์ศักดิ์" ให้สติสื่อมวลชนได้อย่างลุ่มลึกและแยบคายว่า ไม่ว่าจะหนังสือพิมพ์หรือสื่อดิจิทัล ความดีก็คือความดี ความเลวก็คือความเลว ความถูกต้องก็คือความถูกต้อง ผิดก็คือผิด

กระทั่งโลกพัฒนาขึ้นมาจนปัจจุบัน ความถูกต้องความผิด ความดีความเลว ก็คืออันเดียวกัน ไม่ได้หมายความว่าเมื่อโลกเดินมาถึงปัจจุบัน ความเลวจะกลายเป็นความดี ความถูกต้องจะกลายเป็นความผิดไปได้

"ฉะนั้น จรรยาบรรณ จริยธรรมของอาชีพไหนก็เช่นกัน ไม่เฉพาะสื่อมวลชนที่จะต้องอยู่บนพื้นฐานจิตใจ คนไม่ใช่ว่ายุคดิจิทัลแล้วจะต้องมีจรรยาบรรณ สำหรับนักข่าวดิจิทัลหรือนักหนังสือพิมพ์ดิจิทัลขึ้นมาอีกถ้าเป็นอย่างนั้นเราคงตามไม่ทันเพราะเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา"

ทัศนะมุมมอง รุ่งมณี เบบีสกุล ต่อ โซเชียล มีเดีย

บทบาทของสื่อโซเชียลมีเดีย ที่ส่งผลต่อสังคมและการขับเคลื่อนความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

สนุกดีค่ะ ทำทายนะ ตอนนี่ใครๆ ก็เป็นนักข่าวได้ เพียงแต่นักข่าวเหล่านี้ที่บางคนเรียกว่า นักข่าวพลเมืองเขาไม่ได้ถูกฝึกมาเป็นนักข่าวไม่มีระบบการกรองข่าวจากนักข่าวไปบรรณาธิการ มีตรวจรู้ฟะอะไรต่อมิอะไรในระบบ แต่คนเหล่านี้มีความกระตือรือร้นที่จะนำเสนอสิ่งต่างๆ

ต่อสาธารณะ เขาไม่ต้องรับผิดชอบเท่านักข่าว เขาเรียกตัวเองว่ามีสมัครเล่นแต่พวกเขาเหล่านี้ทำให้นักข่าวต้องขยับยิ่งขึ้นเพราะปริมาณมีมากกว่านักข่าวประจำการมากนักและมีอยู่ทุกหนทุกแห่ง ในโลกที่สื่อสารกันด้วยหัวใจเดียวข้อมูลจากสื่อสังคม หรือ โซเชียลมีเดีย ถือเป็นแหล่งข่าวสำคัญของนักข่าวที่จะเอาไปต่อยอดขยายผลถ้าใช้ให้เป็นเครือข่ายนี้ มีทัศนคติมากและมีประโยชน์มากในการแลกเปลี่ยนแบ่งปัน และโปรดอย่าประมาทบรรดาสมัครเล่นที่เหมือนเริ่มอย่างสะเปะสะปะเหล่านี้พวกเขาสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ และสามารถสร้างความน่าเชื่อถือได้ ทำทายนมากสำหรับนักสื่อสารมวลชนกระแสหลักทั้งหลายต่อไปอาจจะมีส่วนนักข่าวทางโซเชียลมีเดียที่สังคมพึ่งพาได้ก็ได้ ความน่าเชื่อถือสร้างขึ้นได้ค่ะถ้าเขารู้ว่าทำอะไรอยู่ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

● **วิกฤติในสื่อ ที่ได้ชื่อว่าเป็นสื่อหลักเพราะกำลังกลายเป็นสื่อรอง. เพราะประชาชนเสพสื่อจาก โซเชียลมีเดีย เน็ตเวิร์กมากขึ้น...สื่อหลักจะเตรียมรับมือกับวิกฤติที่กำลังเกิดขึ้นได้อย่างไร? แล้ว โซเชียลมีเดีย จะมาแทนสื่อเดิม (วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์) ได้จริงหรือไม่**

ไม่ต้องไปทวงพรอก หลักธรรมชาติก็บอกแล้วสิ่งใดไม่ปรับตัวหรือไม่ถูกใช้งานก็จะฝ่อ ย่อส่วนหรือหายไปที่สุดในเป็นธรรมชาติโลกใครอยากยืนหยัดอยู่ให้ได้ และอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีก็ต้องปรับตัวอย่างมีหลักมีเกณฑ์ อาจไม่ใหญ่โตหรือยิ่งใหญ่เท่าในอดีตแต่ก็สามารถดำรงอยู่ได้ และควรอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี นอกจากเนื้อหาและหลักการจริยธรรมแล้วการบูรณาการระหว่างสื่อเก่ากับสื่อใหม่ก็จะมีมากขึ้น เมื่อก่อนนักข่าวให้ทำอะไรเพิ่มจากกิจกรรมปกติเป็นเรื่องยากที่จะเปลี่ยนพฤติกรรม แรกๆ นักข่าวอาจจะถูกบังคับให้ใช้สื่อใหม่ เฟซบุ๊ก หรือ ทวิตเตอร์ แต่หลังจากวิกฤติทางการเมืองที่ผ่านมาการเติบโตอย่างรวดเร็วของสื่อสังคม นักข่าวที่ทำงานผ่านสื่อสังคมได้รับการยอมรับมากขึ้นกลายเป็นคนดังกันไปเดี๋ยวนี้ให้นักข่าวใช้สื่อสังคมไม่ยากเท่าตอนแรก ๆ แล้ว เพียงแต่ควรใช้ให้เป็นพุดคุยเล่นหัวกับเพื่อนก็ได้แต่ขณะเดียวกันก็ควรจะใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพด้วยยิ่งดีใหญ่

'สนธิญาณ' บั้น กั - นิวส์ สื่อมัลติมีเดียครบวงจร

สนธิญาณ ชื่นฤทัยในธรรม กรรมการผู้อำนวยการ กรีนมัลติมีเดีย กรุ๊ป กล่าวได้ว่า "ได้ก่อตั้งสำนักข่าวที - นิวส์ ด้วยเป้าหมายเป็นสำนักข่าวแบบ "มัลติ มีเดีย" ผลิตข่าวรองรับทุกสื่อจากเทคโนโลยี ได้หลอมรวมสื่อในยุคนี้โดยมีวิธิตึมข่าวและวิธีการผลิตที่แตกต่างจากการทำเพียงสื่อๆ เดียว"

การพัฒนาของสื่อและเทคโนโลยีในปัจจุบันเปิดทางและเปิดโอกาสให้ "ผู้ผลิตคอนเทนต์" สามารถเป็นเจ้าของธุรกิจได้โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายเล็ก หากเป็นในอดีตการลงทุนสื่อจะต้องมีต้นทุนไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท ซึ่งน่าจะทำได้แค่สถานีวิทยุคลื่นเดียว หรือ รายการทีวีรายการเดียวเท่านั้น

แต่ออนไลน์ มีเดีย เรียกได้ว่าต้นทุนวัดตุบเป็น "ศูนย์" มีเพียงการลงทุนด้านเทคโนโลยีและบุคลากรผลิตคอนเทนต์ การลงทุนสื่อดังกล่าวต้นทุนลดลงกว่า 70 % หากเว็บไซต์เป็นที่รู้จักมีผู้ชมเข้าชมกว่าแสนคนต่อวันโฆษณาเริ่มให้ความสนใจและวันนี้การโฆษณาระหว่างสื่อออนไลน์ เริ่มเห็นตัวเลขชัดเจนขณะที่มีผู้ใช้โทรศัพท์มือถือในประเทศไทยกว่า 50 ล้านเครื่อง จึงเป็นอีกเครื่องมือรับสื่อที่สำคัญ ดังนั้นคนทำสื่อต้องเน้นการสร้างสรรค์คอนเทนต์คุณภาพด้วยแนวคิด Content is King

